

Laaja hyvinvointikertomus ja hyvinvointisuunnitelma vuosille 2025–2028

Hyvinvointilautakunta 10.12.2024 § 115

578/00.01.02.02/2023

Väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan perustehtävä ja kuntalaisilla on oltava mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan (Kuntalaki 410/2015, 1 §). Hyvinvointikertomuksen laadintaa ohjaavat lain lisäksi kuntastrategia sekä Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Pohjois-Karjalassa, Strategiset painopisteet vuosille 2025–2028- asiakirja.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021, 6 §) velvoittaa kunnan edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet ja määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet. Sen on otettava päätöksenteossaan huomioon päätöstensä arvioidut vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin. Kunnan on seurattava kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Kunnassa on raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain. Lisäksi kunnassa on valmisteltava valtuustolle valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja -suunnitelma edellä mainituista asioista. Kunnan on toimitettava hyvinvointikertomus ja -suunnitelma hyvinvointialueelle ja julkaistava se julkisessa tietoverkossa.

Laaja hyvinvointikertomus ja hyvinvointisuunnitelma toimivat ohjaavana asiakirjana kunnassa tehtävälle työlle. Asiakirjan tarkoitus on varmistaa hyvinvointityön toteutuminen kaikissa palveluissa. Se kertoo kuntalaisten hyvinvoinnin nykytilasta ja asettaa tavoitteita toiminnalle. Asiakirjalla pyritään lisäämään yhteistyötä ja tuomaan hyvinvointityöhön sekä sen kehittämiseen, päätöksentekoon ja johtamiseen suunnitelmallisuutta ja pitkäjänteisyyttä.

Hyvinvointisuunnitelma on laadittu neljäksi vuodeksi ajalle 2025–2028. Se toimii velvoittavana asiakirjana Liperin kunnan järjestämille palveluille. Lisäksi sitä voivat hyödyntää kunnan alueella toimivat seurakunnat, yritykset, järjestöt ja muut kolmannen sektorin toimijat sekä hyvinvointialue. Suunnitelma painottuu ennaltaehkäisevän hyvinvointityön edistämiseen. Suunnitelmassa kiinnitetään erityistä huomiota heikoimmassa asemassa olevien kuntalaisten tukemiseen terveyserojen kaventamiseksi.

Hyvinvointisuunnitelman taustalla on maakunnallinen hyvinvointiohjelma ”Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Pohjois-Karjalassa, Strategiset painopisteet vuosille 2025–2028”. Liperin kunnan hyvinvointisuunnitelmaan kirjatut hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteet pohjautuvat maakunnallisesti asetettuihin painopisteisiin ja tavoitteisiin. Suunnitelma on laadittu monialaisessa yhteistyössä sekä kuntalaisia osallistaen. Laadintaa varten asetettiin kunnan hyvinvointiryhmän työryhmä, johon kuuluivat:

- Riitta Lappalainen, hyvinvointijohtaja
- Eeva Elomäki, hyvinvointi- ja hankekoordinaattori
- Niina Kiiski, hyvinvointipedagogi
- Anni Kärjä, vapaa-aikaohjaaja

Asiakirjaan on sisällytetty Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, Mielen hyvinvoinnin ja ehkäisevän päihdetyön suunnitelma, Yhdenvertaisuus ja tasa-arvosuunnitelma sekä Osallisuusohjelma. Yhdistämällä samansisältöiset suunnitelmat yhteen pyritään selkeyttämään ja sujuvoittamaan kunnan monialaista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä. Ikäystävällisyyden ohjelmasta 2023–2030 johdettuja toimenpiteitä kirjattiin osaksi hyvinvointisuunnitelmaa.

Kunnassa toteutettiin kuntalaisten kuuleminen vuonna 2024 Hyvinvointikyselyllä, jolla selvitettiin kuntalaisten kokemuksia omasta hyvinvoinnistaan. Kuntalaiskyselyn vastauksia (138) hyödynnettiin hyvinvointisuunnitelman laadinnassa. Suunnitelman laatimiseen osallistuivat ikäihmisten neuvosto ja vammaisneuvosto, nuorisovaltuusto sekä lapsiparlamentti, jotka pohtivat omia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteitä kunnan hyvinvointisuunnitelman painopisteiden ja tavoitteiden suuntaisesti. Kunnan järjestötyöryhmä pohti HYTE-toimenpiteitä järjestötoiminnan näkökulmasta, ja niitä huomioitiin suunnitelmaa laadittaessa. Kunnan hyvinvointiryhmä ja johtoryhmä ovat käsitelleet suunnitelmaa useita kertoja laadinnan edetessä.

Laaja hyvinvointikertomus ja hyvinvointisuunnitelma hyväksytään kunnanvaltuustossa. Sen toteutumista seurataan osana tilinpäätöstä vuosittain sekä laajemmin valtuustokauden puolivälissä. Suunnitelma otetaan huomioon laadittaessa kunnan talousarviota ja -suunnitelmaa sekä palvelualuekohtaisia toimintasuunnitelmia. Tavoitteiden toteutumista arvioidaan vuosittain vastuutahojen toimesta ja kunnan hyvinvointiryhmässä. Kunnan johtoryhmä on päävastuussa valittujen mittarien seurannasta ja tavoitteisiin tähtäävän toiminnan arvioinnista.

Hyvinvointikertomuksesta ja -suunnitelmasta laaditaan tämän asiakirjan lisäksi helppolukuinen lehtinen kuntalaisille ja työntekijöille, joka on luettavissa sähköisesti kunnan verkkosivuilla. Sähköinen hyvinvointikertomus löytyy valtakunnalliselta hyvinvointikertomus.fi-

sivustolta valtuuston hyväksyntäkäsittelyn jälkeen. Asiakirja päivitetään vuonna 2028.

Valmistelija	Hyvinvointi- ja hankekoordinaattori Eeva Elomäki ja hyvinvointipedagogi Niina Kiiski
Esittelijä	Hyvinvointijohtaja Lappalainen Riitta
Päätösehdotus	Hyvinvointilautakunta hyväksyy Liperin kunnan laajan hyvinvointikertomuksen ja sen sisältämän hyvinvointisuunnitelman vuosille 2025–2028 ja esittää sen kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle hyväksyttäväksi.
Päätös	Hyväksyttiin päätösehdotus.
Tiedoksi	Kunnanhallitus
Toimeenpano	Palvelualueet
Lisätietoja	Hyvinvointijohtaja p. 040 834 7185